

FESTIVAL ZNANOSTI 2023

Festival znanosti je manifestacija koja se u Hrvatskoj kontinuirano održava od 2003. godine s ciljem približavanja znanosti javnosti kroz informiranje o aktivnostima i rezultatima na području znanosti, poboljšavanje javne percepcije znanstvenika te motiviranje mladih ljudi za istraživanje i stjecanje novih znanja. Organizatori Festivala znanosti tradicionalno su Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Zadru i Sveučilište u Osijeku u suradnji s Tehničkim muzejom Nikola Tesla i British Councilom, a pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

Festival znanosti, dvadeseti po redu, održan je od 24. do 29. travnja 2023. godine. Tema ovogodišnjeg Festivala znanosti bila je *priroda i društvo* (slika 1). Ovogodišnji Festival znanosti održan je u 37 hrvatskih gradova. U Zagrebu je središnje mjesto održavanja predavanja, prezentacija, projekcija, radionica i izložba bio Tehnički muzej Nikola Tesla uz brojna događanja u mnogim znanstvenim, obrazovnim i kulturnim institucijama diljem grada.

Slika 1. Tema ovogodišnjeg Festivala znanosti bila je *priroda i društvo*.

UN je ovu godinu proglasio Međunarodnom godinom prosa (International Year of Millets). Proso može rasti na sušnim područjima uz minimalne useve i otporno je na klimatske promjene.

U 2023. godini obilježavamo značajne znanstvene obljetnice:

- 150 godina od osnutka Svjetske meteorološke organizacije (WMO)
- 7. siječnja 1943. – 80 godina od smrti Nikole Tesle
- 1838. – 185 godina od rođenja Ferdinanda Kovačevića, pionira hrvatske telegrafije
- 1878. – 145 godina od rođenja Franje Hannamana, izumitelja električne žarulje s volframovom žarnom niti
- 1813. – 210 godina od rođenja Ivana Lupisa, izumitelja torpeda
- 1823. – 200 godina od rođenja biologa i istraživača Alfreda Russela Wallacea, čiji je rad imao presudan utjecaj na Darwinovu teoriju o porijeklu vrsta

- 1883. Charles Fritts patentira prvu fotonaponsku ćeliju, 140. obljetnica
- 1903. Maria i Pierre Curie i Antoine Henri Becquerel dobili su Nobelovu nagradu za fiziku, 120. obljetnica
- 1903. Orville Wright izvodi prvi let motornom letjelicom Wright Flyer, letjevši 12 sekundi, 120. obljetnica
- 1913. Harry Brearly izradio nehrđajući čelik, 110. obljetnica
- 1913. Thomas Edison patentira uređaj za snimanje telefonskih razgovora (telefonski snimač), 110. obljetnica
- 1473. – 550 godina od rođenja Nikole Kopernika
- 1623. – 400 godina od rođenja francuskog matematičara, fizičara, izumitelja, filozofa i pisca Blaisea Pascala
- 1923. – 100 godina od smrti Gustavea Eiffela, inovativnog inženjera koji je projektirao i izgradio Eiffelov toranj i Kip Slobode
- 1953. znanstvenici Sveučilišta u Cambridgeu zoolog James D. Watson i fizičar Francis H. C. Crick obznanili model DNA kao dvostruke uzvojnice, 70. obljetnica
- 1953. Valentina Tereshkova postala je prva žena u svemiru sudjelujući u misiji Vostok 6
- 1973. Martin Cooper, voditelj istraživačkog tima američke Motorole, je na konferenciji za novinare u New Yorku predstavio DynaTAC mobilni telefon
- 1983. identificiran je virus HIV
- 1983. Sally Ride je prva žena u svemiru u sklopu američkog svemirskog programa
- 1983. Pioneer 10 je postao prvi proizvod ljudskih ruku koji je letio izvan sunčeva sustava.

Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu bio je zastupljen na ovogodišnjem Festivalu znanosti sljedećim aktivnostima u Tehničkom muzeju Nikola Tesla u Zagrebu i na Opservatoriju Hvar na Hvaru:

- *Dani otvorenih vrata Opservatorija Hvar*, različite aktivnosti za djecu i odrasle na Opservatoriju Hvar na Hvaru, Mateja Dumbović, Jaša Čalogović, Ivica Skokić, Karmen Martinić, Filip Matković i Toni Visković
- *Umjetna inteligencija u kartografiji i geodeziji*, snimka, Miljenko Lapaine
- *Geodetski četverokut*, radionica, Mladen Zrinjski, Krunoslav Špoljar, Ivan Ljubičić, Đuro Barković, Loris Redovniković, Antonio Tupek i Sergej Baričević
- *Pogled na Zemlju iz perspektive geodeta*, prezentacija, Blaženka Bukač i Ivan Razumović
- *Vidjeti nevidljivo: Istraživanje svijeta pomoću termalne kamere*, prezentacija, Iva Odak, Vanja Miljković, Boško Pribičević i Almin Đapo
- *Copernicus program – pogled iz svemira na Zemlju*, predavanje, Zvonimir Nevistić, Iva Cibilić, Vesna Poslončec-Petrić i Željko Bačić
- *Usavršavanje kurikuluma vezanih za klimatski pametnu urbanizaciju – primjer SmartWB projekta*, predavanje, Vesna Poslončec-Petrić, Željko Bačić, Zvonimir Nevistić i Iva Cibilić
- *Mnoštveno prikupljeni podaci sportskih mobilnih aplikacija – facebook za bicikliziranje*, predavanje, Adam Vinković, Robert Župan i Stanislav Frangeš.

Cjeloviti program događanja ovogodišnjega Festivala znanosti može se pogledati na mrežnim stranicama: <https://www.festivalznanosti.hr/2023/>.

Veselimo se 21. Festivalu znanosti iduće godine.

Mladen Zrinjski, Đuro Barković, Antonio Tupek i Krunoslav Špoljar